

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0521U101547

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-06-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Харламов Михайло Іванович

2. Harlamov Michaylo Ivanovych

Кваліфікація: к. і. н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 07.00.01

Назва наукової спеціальності: Історія України

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 06-05-2021

Спеціальність за освітою: 7.010103 Педагогіка, методика середньої освіти. Історія

Місце роботи здобувача: Національний університет цивільного захисту України

Код за ЄДРПОУ: 08571363

Місцезнаходження: вул. Чернишевська, 94, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61023, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Державна служба України з надзвичайних ситуацій

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 73.053.01

Повне найменування юридичної особи: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 10212562

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, 81, м. Черкаси, Черкаський р-н., Черкаська обл., 18031, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 03.19.21

Тема дисертації:

1. Система пожежної охорони в УСРР як складова державної політики цивільної безпеки громадян (1918–1934 рр.)
2. The system of fire protection in the Ukrainian SSR as a component of the state policy of civil security of citizens (1918–1934s)

Реферат:

1. У дисертації на основі аналізу архівних та опублікованих джерел досліджено створення та функціонування комплексної системи пожежної охорони на території УСРР у 1918–1934 рр., що включала в себе створені на основі законодавчо-нормативної бази спеціальні державні органи та громадські організації, які здійснювали організацію протипожежних профілактичних заходів, їх безпосереднє гасіння, ліквідацію наслідків стихійних лих, підготовку кваліфікованих кадрів для боротьби з вогнем. Така система протягом свого періоду існування діяла досить ефективно, хоч і мала окремі складні етапи свого розвитку, що підтверджується поступовим та поетапним зниженням кількості пожеж та зменшенням збитків від них на території УСРР у зазначений період. У дисертації досліджено початок формування радянської законодавчої бази у сфері пожежної безпеки та її провадження на українських землях, специфіка боротьби українського населення з пожежами у

1918–1920 рр. Проаналізовано формування та структуру державних органів у вогнеборчій сфері, особливості протипожежного захисту в УСРР у міських та сільських ареалах у роки нової економічної політики. Охарактеризовано особливості формування та діяльності державних органів протипожежного профілю, протипожежна боротьба у містах та селах України в період становлення тоталітарного режиму. З'ясовано специфіку форменого одягу та знаків відмінності українських вогнеборців у зазначений період. У дисертації розкрито специфіку становлення та розвитку українських пожежних технікумів, пожежно-технічних курсів та курсів підвищення кваліфікації вогнеборчих працівників.

2. The established fire safety system in a state is an important component of ensuring economic growth of the country, increasing the welfare of population, and maintenance of the stable development of a state. Therefore, research of it, including within the limits of historical survey, can contribute to the improvement of the fire hazard protection conditions of a state, due to the consideration and applying of historical experience of firefighting in the first half of the twentieth century. The problems of the creation, formation and operation of the fire safety system in the Ukrainian Soviet Republic during 1918–1934 are provided with a wide and diverse array of historical sources which have been used in study. The source complex of this dissertation work covers a whole range of archival (unpublished) as well as published sources. The main majority of archival sources of central, regional and branch archives of Ukraine used in this work have been introduced into scientific process for the first time. Substantial part of the published materials about the problems of the establishment and development of the fire safety in the Ukrainian Soviet Republic during 1918–1934 are poorly researched, and it is the first time when they are presented to the wide scientific community. The dissertation on the basis of the analysis of a complex of archival and published sources investigates creation and functioning of a complex system of fire protection in the territory of the USSR in 1918–1934, which included the special state bodies and measures, their direct extinguishing, elimination of the consequences of natural disasters, training of qualified personnel in the field of fire fighting. This system during its period of operation operated quite effectively, although it had some difficult stages of its development, which is confirmed by the gradual and gradual reduction of the number of fires and the reduction of losses from them in the USSR during the study period. The dissertation investigates the processes of initial formation of the Soviet legislative base in the field of fire safety and its implementation on Ukrainian lands, the specifics of the struggle of the Ukrainian population against fires in 1918–1920; the formation and structure of state bodies in the field of firefighting, features of fire protection in the USSR in urban and rural areas in the years of the new economic policy are analyzed; the problems of formation and activity of state bodies of fire-fighting profile, fire-fighting in cities and villages of Ukraine during the formation of the totalitarian regime, specifics of uniforms and insignia of Ukrainian firefighters in the studied period are characterized; formation and development of Ukrainian fire technical schools, fire technical courses and refresher courses for firefighters. For the first time the acting process of special state fire committees has been examined. These committees helped the main state fire authorities combating fire and allowed for various departments of the Ukrainian Soviet Republic to cooperate on a fire safety forefront. The results of the work can be used for the preparation of generalized works, textbooks, manuals, general courses and special courses on the history of Ukraine and the history of fire in Ukraine, the history of education in Ukraine. Research and analysis of aspects of fire prevention, direct firefighting, firefighting, formation of volunteer fire brigades, staffing of professional firefighting teams, as well as the use of other experience of Ukrainian firefighters 20–30s of the twentieth century, could contribute to modern reforms in civil protection and fire safety and improve the national state of fire protection. Research on the problems of professional fire education in 1918–1934 could be useful for the training of modern personnel in educational institutions of the State Emergency Service of Ukraine.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Калініченко Володимир Вікторович

2. Kalinichenko Volodymyr Viktorovych

Кваліфікація: д. і. н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Калініченко Володимир Вікторович

2. Kalinichenko Volodymyr Viktorovych

Кваліфікація: д. і. н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Капустян Ганна Тимофіївна
2. Kapustyian Hanna Tymofiivna

Кваліфікація: д. і. н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мельничук Олег Анатолійович
2. Melnytchuk Oleg Anatoliiovych

Кваліфікація: д.і.н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кульчицький Станіслав Владиславович
2. Kulchytsky Stanislav Vladyslavovych

Кваліфікація: д. і. н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Корновенко Сергій Валерійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Корновенко Сергій Валерійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Баланчук І.С.